

Kormánybeavatkozással dől el a szegedi színház sorsa.

Aigner főispán, Somogyi polgármester, Turóczy főügyész és Rónay Gyula nyilatkozata. — A MOVE is reflektál a színházra. — Nyilatkozik és vádol a karszemélyzet.

SZEGED, június 11.
(Saját tudósítónktól.)

Tegnap délután érkezett meg Pekár Gyula kultuszminiszteri államtitkár sűrűnyű Somogyi polgármesterhez, melyben mihez tartás végett közli, hogy Palágyi Lajos részére Szeged városára nézve az 1921—22. színházi évadra nem ad koncessziót. Megjegyzésként sűrűnyű, hogy ez ügyben leiratot is fog intézni a város hatóságához. Hasonló sűrűnyűt intézett Pekár egyidejűleg Palágyihoz is.

A kultuszminiszteri államtitkár sűrűnyű váratlanul érkezett, mivel a színház átadásával kapcsolatos kérdések olyan mederbe terelődtek, hogy azok békés, illetőleg barátságos megoldására lehetett számítani. Munkatársunk éppen ezért kérdést intézett a városi hatóság tényezőihez, akik a szóbanforgó ügy intézésének részesei. Mikor Rónay Gyula egy héttel ezelőtt a város tanácsával az akkor említett zárt tanácsülésen tárgyalásba bocsájtkozott, a tanács feliratot intézett Vass József kultuszminiszterhez. A feliratot dr. Turóczy Mihály tiszti főügyész fogalmazta meg, aki azt a következőkben ismertetette munkatársunkkal:

Rónay Gyula, mint a kultuszminiszter bizalmasa tárgyalt a tanácsal. Erre a tanács, miután a Rónaytól szerzett információk szerint Palágyi Lajos az 1922. évre játszási engedélyt nem fog kapni, a város

hatóságának pedig a színház jövő vezetését illetően alkalmas egyénről kell gondoskodnia, az említett feliratban arra kérte a minisztert, hogy *sajátkezű aláírásával értesítse a várost* arról, hogy Palágyi szinigazgató a következő színiévadra Szegedre játszási engedélyt nem kap és hogy ilyen engedély nélkül, a szegedi színház igazgatója senkisémet lehet.

Pekár sűrűnyű, „a miniszter helyett” szól, de azt is jelzi, hogy *hivatalos leirat is jön*. Így tehát most azt várja a város, hogy a feliratban kért „sajátkezű” miniszteri aláírással ellátott leirat a legközelebbi napokban ide fog érkezni.

Dr. Aigner főispán véleménye szerint Pekár sűrűnyű az a célt szolgálhatja, hogy sem Palágyit a hibával szervezkedés révén, sem pedig társulati tagokat károsodás ne érhesse.

Dr. Somogyi polgármester Pekár sűrűnyűre vonatkozólag csak annyit mondott:

— Most már új igazgatóról kell gondoskodnunk!

Rónay Gyula is nyilatkozott a személyével összefüggő hírlapi közleményekre vonatkozólag. Tiltakozik az olyan hírlapi beállítás ellen, mintha ő a szegedi színháznál intendáns akarna lenni, Kürthy György vállalkozását azonban hajlandó anyagilag támogatni.

is függesztett, de szál a megjegyzéssel, hogy aki így nem hajlandó működni, az jelentsen neki. Ezuttal nem vitatjuk, hogy a várossal kötött szerződés értelmében *volt-e erre joga, vagy sem!*

Tény az, hogy a próbákat megkezdjük és a szezon szeptember 16-án megnyitottuk. Szeptember 19-én a sajtó jelenlétében tartott társulati gyűlésen igazgatónk megkérdezte a társulattól, hogy konzorciumot vagy fixszerződést akar-e, amire a társulat az előzmények után, a konzorciumot választotta, mert igazgatónk szerződésbeli jogánál fogva ebbe belekényszerítette a társulattal s mert már négy napja ezen az alapon játszottunk. A kérdés feltevése irreális volt, mert ezt a jogát a szabályzatnak megfelelőleg és szerződés alapján, szeptember 1-én déli 12 óra előtt alkalmazta.

Az is tény, hogy négy nappal a színház bezárása után, június 9-én igazgatónk egy ívet köröztetett, amelyben az állt, hogy 1920 szeptember 10-én a társulat maga kívánta a konzorciumos működést. Csak az időbeli beállítás téves és a fent ismertetett ténykörülmenyeknél fogva tárgyaltan.

Igazgatónk összes diszleteit átfestettük, de bár a konzorcium, mint olyan, a szabályzat előírása szerint még ma sem oszlott fel, a 8. pontban körülírt lefárt nem láttuk, nem ismerjük az összevétel összegét s a kiadásokat, nem láttuk a számlákat. A deficit pedig igazgatónk szerint körülbelül 150.000 koronában megállapított. Társulati ellenőrző megbízottunk szerint mintegy 100.000 korona vitás számla van, mely, szerinte, igazgatónkat terhelné, a szabályzat 7. pontja szerint vitás a diszletek kölcsöndíja fejében mintegy 50.000 korona s így már nincs deficit.

Az 5. pont szerint igazgatóknak nem volt joga fixre senkit sem szerződíteni még akkor sem, ha a különbözetet sajátjából fizeti is, mert a fixesek augusztus 31-ig kapták meg járandóságukat és az előnyüknek most mi is szűk meg a levét.

Valótlan, hogy mi többet kaptunk volna, mint amennyi fixfizetésként a szerződésben ki van kötve. Illetékes hatóságok előtt pontosan ki is mutattuk, hogyha szerződés szerint 18 egységet veszünk is alapul, járna még 2261'05 korona. Valóiban a ráfizetés igazgatónk részéről, mert ha ilyesmi van is, az mint vagyon, az ő diszleteibe van befektetve.

Ily körülmények között nem lehet közömbös az illetékes hatóságok előtt a konzorcium felülvizsgálás, amellyel egyidejűleg elsősorban megállapítást fog nyerni, hogy volt-e joga igazgatóknak a várossal szemben kötött szerződése alapján konzorcionális alapon szervezkedni s ha nem, ki volt az oka, hogy mégis így működött? Mi az oka annak, hogy május 1-én volt 202.000 korona tartalékalap, május hóban június 5-ig volt 280.000 korona bevétel, más hónapokban 30 nap alatt szintén 280.000 korona és hogy 632.000 korona kiadás merült fel; hogy mi történt az ellopott szénnel, hogy kik a bűnösök és hogy a megtérített összegben kívül elnyerték-e méltó büntetésüket? Oly dolgok ezek, melyeket nem lehet nyilatkozatokkal elintézni, hanem vizsgálattal,

amellyel, reméljük, hogy anyagi helyzetünkön is javítva lesz.

Ugyanezért felhívjuk az illetékes köröket, hogy *sérelmeinket a szinészegyesület bevonásával s velünk egyetemben vizsgálják meg és erre vonatkozólag az intézkedéseket tegyék meg.*

Ezeket kellett nekünk is elmondanunk egy küzdelmes év elteltével érdekünk megóvásáért és az igazság érdekében.

Mihályka Lajos,
Erdős Fülöp,
Papp Ferenc.

A szegedi mérnökegylet az új gyufagyárban.

SZEGED, június 11.
(Saját tudósítónktól.)

A szegedi mérnökegylet tagjai tegnap az új gyufagyárt tekintették meg a gyár építőinek, Ottovay és Winkler mérnököknek meghívására. A mintaszerű higiéniai berendezésekkel ellátott és a legmodernebb gyártási módszerre épített impozáns vasbetonépület befejezés előtt áll. Külső és belső kiképzésével, hatalmas méretű világos munkatermeivel, a munkások öltöző- és fürdőhelyiségeivel s cikornyánélküli karcsu vasbetonformáival a gyönyörű műszaki alkotás a szakemberekből általános csodálkozást váltott ki. Gépi berendezéséből a gőzgép és kazán már szerelés alatt áll, míg a munkagépek nagyjából már utban vannak Svédországból. Az utóbbiak közül egy már összeállított töltőgép üzemét mutatták be; a gép naponként csekély ötvenezer dobozt tölt meg gyufával. A látogatókat Ottovay és Winkler mérnökök kalauzolták és szakszerű előadással megvilágították az épület érdekes műszaki konstrukcióit. A gyár részéről Kaindl mérnök fogadta a vendégeket. A látogatók azzal az érzéssel távoztak, hogy Szeged nemcsak egy minden tekintetben legmodernebb, hatalmas gyárteleppel, hanem egy látványosságzámbamenő monumentális építménnyel is gazdagodott.

Kelet-szibériai ellenforradalom

LEMBERG, június 11. Az Ukrán sajtóügynökség jelenti: A Golos Rossini konstantinápolyi jelentése szerint a Wrangel-hadsereg maradványait japán segédlettel hajókkal Szibériába szállították, ahol az ellenforradalmi hadseregbe osztották be. Ez az ellenforradalmi hadsereg már bevette Wladiwoztokot, Nikolszko és Omszko és ezekből a városokból elűzte a bolsevistákat. Az ukrainai rendkívüli bolsevista-bizottságok az ottani lapoknak megtiltották, hogy a Kelet-szibériában kitört ellenforradalomról bármit is irjanak. Az ez ellen vétőket halállal büntetik.

László-garageban

legolcsóbb és legbiztosabb **Bénautók**

megrendelhetők éjjel-nappal

Polgár-utca 4. 615 Telefon 814. **BENZIN KAPHATÓ.**

Tőzsde.

SZEGED, június 11.

Szegedi tőzsde: Nagy üzlettelenség mellett csak dinárban (6.66) volt kötés.

A budapesti magánforgalom: Font 940, Napoleon 835, dollár 252, frank 1960, márká 368, lira 12, lei 393, szokol 353, av. frank 4,50, dinár 665, bécsi kif. 33 1/2.

ZÜRICH, június 11. (Nyitás.) Berlin 870, Newyork 593, Milano 29, Bukarest 930, Budapest 237 1/2, Varsó 0.50, Prága 830, Bécs 130, osztr. bélyegzett 0.95, Zágrab 4.10.

A MOVE is reflektál a színházra.

Mialatt arról folyik a vita, vajjon Nemzeti Színház lesz-e a szegedi városi színházból, vagy pedig az ismertebb Kürthy-Rónay magánvállalkozás, akad már egy újabb reflektáns is, aki arra az esetre támasztana igényt a színházra, ha az előbb vázolt két megoldás közül egyik sem sikerülne. Ez a legújabb és igazán meglepő reflektáns: a MOVE. Amint jól informált helyről értesülünk, a MOVE és a katolikus-kör tagjai sorában mozgalomindult meg azzal a céllal, hogy amennyiben a szegedi színház álmossítása nem sikerülne, vagy a Rónay-Kürthy-féle vállalkozás kutba esnék, *ugy a MOVE vegye át a színházat*. A tervet úgy vélik megoldhatónak, hogy a színházi vállalkozást a MOVE pénzelné és esetleg állami támogatást is kérnének. A színház vezetését egy abszolút értékű művészemberre bíznák és a MOVE, mint a koncesszió tulajdonosa, csak a műsor összeállításába folyt bele. A mozgalom kezdeményezői azt remélik, hogy terveiknek sikerül megnyerni az arra

illetékesek támogatását. Mint nyomós érvelt hozzák fel a terv mellett azt, hogy a MOVE egyik legerősebb nemzeti alapon nyugvó szervezete Csonka-Magyarországnak s éppen ezért nemzeti szempontokból csak kívánatos lehet, hogy Szegeden, a mai Magyarország egyik végvárában egy olyan kulturintézmény, mint a színház, a MOVE kezében legyen.

Ilyen beállításban egészen tetszetősnek is látszik ez az idea, gyakorlati keresztülvitele azonban alig volna lehetséges, mert a színház vezetésére csak abban az esetben vállalkozhatnék eredményesen egy arra hivatott művészember, ha munkájáért, művészi programjáért másnak nem tartoznék felelősséggel, mint azoknak a felsőbb fórumoknak (szinművészeti tanács, kultuszminisztérium), amelyek ezt az irányítást és ellenőrzést az ország valamennyi színházával szemben teljesítik. A MOVE, mint közbeeső fórum, a maga külön irányításával csak megnehezítené a szinigazgató működését.

Nyilatkozik a karszemélyzet.

Nem volna teljes mai tudósításunk, ha helyet nem adnánk az alábbi nyilatkozatnak, melynek közvételét az egész karszemélyzet nevében a nyilatkozatot aláíró három szintársulati tag kérte tőlünk. Súlyos megállapításokat, sőt vádakokat is tartalmaz ez a nyilatkozat, melyhez a maguk részéről kommentárt nem fűzünk és azért adjuk át a nyilvánosságnak, hogy az illetékes tényezők nyomdon tudomást szerezve róla, a vizsgálat iránt és — amennyiben ilyenek megállapíthatnának — a sérelmek reparálása iránt megtehessek a szük-

séges intézkedéseket. A nyilatkozat így szól:

A nyilatkozatok tömkelege arra készlet bennünket, hogy érdekeink megóvása végett mi is nyilatkozzunk oly módon, hogy azt az illetékes körök jégre-valahára érdemben tárgyalják és nyomorult helyzetünkön valahogy segítsenek.

Tény az, hogy igazgatónk a velünk kötött szerződés 24. pontja értelmében, a konzorciumi szabályzat 6. pontjának megfelelőleg azzal a jogával élt, hogy a társulattal konzorcionális alapra helyezte, amit a próbatáblán augusztus 31-én este ki